

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1975/184
Karar Sayısı : 1975/199
Karar Günü : 21.10.1975

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME: Gebze Sulh Hukuk Hâkimliği.

İTİRAZIN KONUSU: 26.7.1972 günlü, 1617 sayılı “Toprak ve Tarım Reformu Öntedbirler Kanunu”nun 6. maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları ile 7. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemidir.

I. OLAY:

Müşterek mülkiyet konusu bir tarlanın taraflar arasında, anlaşmak suretiyle bölüşülmesi olanağı bulunamadığından, sahiplerinden bir kısmının diğerlerine karşı açtıkları ortaklığın giderilmesi (İzalei şuyû) davasını görmekte olan Mahkeme, 1617 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Öntedbirler Kanununun 6/1-4. ve 7/1. maddelerini Anayasaya aykırı bularak, iptalleri için, Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurmaya karar vermiştir.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ:

İtiraz yoluna başvuran Mahkemece, 1617 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Öntedbirler Kanununun 6/1-4. ve 7/1. maddelerinin, Anayasanın 36. ve 52. maddelerine öz yönünden aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

III- YASA METİNLERİ:

1- İtiraz konusu Yasa kuralları:

26.7.1972 günlü, 1617 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Öntedbirler Kanununun 6. maddesinin itiraz konusu birinci ve dördüncü fıkraları şöyledir:

“Madde 6- Kanunî mirascılık sebebiyle yapılan intikaller hariç olmak üzere, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, tarım arazisine ilişkin olarak, büyüklüğü otuz dönümü aşan müstakil parçaların devir ve temlik ve tarım reformunun uygulanması bakımından geçersiz sayılır. Ancak, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra arazi satın alacak olan kişiler veya kanunî mirasçıları, arazinin bulunduğu bölgede toprak ve tarım reformunun uygulanmasına başladığında söz konusu araziye Toprak ve Tarım Reformu Kanununda tespit edilecek esaslara göre işliyor veya işletiyorsa ve sahip oldukları arazilerin tümü o bölgede arazi dağıtacaklar için tespit edilecek norm miktarını geçmiyorsa, satınalmış oldukları arazi Toprak ve Tarım Reformu uygulanmasında kamulaştırmaya tabi değildir.

.....

.....

Esas Sayısı : 1975/184
Karar Sayısı : 1975/199

Bu madde hükmü, şüyuun giderilmesi satışları ile 7.2.1972 tarihinden önce noterler veya tapu dairelerince düzenlenmiş olan bir resmî senede dayanan borçlar ile aynı tarihe kadar açılmış davaların sonuçlarına bağlı alacakların takibi dışındaki bütün cebri satışlarda da uygulanır.

.....”

“Madde 7/1- 7.2.1972 tarihinden itibaren tarım arazisi üzerindeki ifraz ve aynen taksim işlemleri, toprak ve tarım reformunun uygulanması bakımından geçersiz sayılırlar.”

2- Dayanılan Anayasa kuralı:

Mahkemenin Anayasaya aykırılık gerekçesinde dayanak tutulan Anayasanın 36. ve 52. maddeleri şöyledir:

“II. Mülkiyet hakkı.

a) Mülkiyete ait genel kural;

Madde 36- Herke, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.”

“X. Tarım ve çiftçinin korunması;

Madde 52- Devlet, halkın gereği gibi beslenmesini, tarımsal üretimin toplumun yararına uygun olarak artırılmasını sağlamak, toprağın kaybolmasını önlemek, tarım ürünlerini ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gereken tedbirleri alır.”

IV- İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi, İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, aşağıdaki sorun üzerinde durmuştur:

Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, sadece o davada uygulayacağı hükümler hakkında Anayasaya aykırılık itirazında bulunabilir.

Olay bölümünde de açıklandığı gibi Mahkemenin bakmakta olduğu dava, müşterek mülkiyet konusu bir tarlanın sahiplerinden bir bölümünün diğerlerine karşı açtıkları ortaklığın giderilmesi davasıdır. 1617 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Öntedbirler Kanununun itiraz konusu hükümleri, tarım arazisinin devir ve temlikini, ifraz ve aynen taksimini toprak ve tarım reformunun gerektirdiği ölçüde sınırlandırmak ve böylece bu kanunun kapsamına giren nitelikteki arazinin toprak veya bölünerek el değiştirmesinin uygulamayı olumsuz yönde etkilemesini önlemek ereğiyle getirilmişlerdir. Bu bakımdan 6. maddenin birinci fıkrası ile büyüklüğü 30 dönümü aşan bağımsız parçaların devir ve temlik, toprak ve tarım reformunun uygulanması yönünden geçersiz sayılmış; ikinci fıkrası ile de bu tür mülkiyet devirlerine ilişkin işlemler yapılırken tapu sicil muhafızlığı veya memurluğunca bu hususun tapu siciline

Esas Sayısı : 1975/184
Karar Sayısı : 1975/199

işleneceği belirtilmiştir. 7. maddede ise tarım arazisi üzerindeki ifraz ve aynen taksim işlerinde de aynı işlemin yapılacağı açıklanmıştır.

Bu açıklamalara göre itiraz konusu hükümlerin eldeki ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak hükümlerden olmamaları nedeniyle itirazın Mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine karar verilmelidir.

Öte yandan 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca Mahkemenin gerekçeli kararıyla ilgili belgelerin onanlı örnekleri yerine dosyanın aslını aynen göndermiş olması nedeniyle dosyanın geri çevrilmesi gerekmekte ise de yukarıda açıklanan duruma göre buna yer görülmemiştir.

V- SONUÇ:

İtirazın, Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine,
21,10,1975 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkanvekili

Üye

Üye

Kâni VRANA

İhsan ECEMİŞ

Ahmet AKAR

Üye

Üye

Üye

Ziya ÖNEL

Abdullah ÜNER

Ahmet KOÇAK

Üye

Üye

Üye

Şekip ÇOPUROĞLU

Muhittin GÜRÜN

Lûtfi ÖMERBAŞ

Üye

Üye

Üye

Hasan GÜRSEL

Ahmet Salih ÇEBİ

Şevket MÜFTÜGİL

Esas Sayısı : 1975/184
Karar Sayısı : 1975/199

Üye

Adil ESMER

Üye

Nihat O.
AKÇAKAYALIOĞLU

Üye

Ahmet H. BOYACIOĞLU